

Kafedra mudiri:**PhD, Berdiyev Alisher Alikulovich****Qabul vaqtি:**Dushanba-Juma (14.00-16.00)**Telefon:**(+99871) 238-64-38**E-mail:** berdiyev@tuit.uz**Kafedra tarixi**

"Teleradioeshittirish tizimlari" kafedrası 2010 yil 3 sentabrda "Antenna-fider qurilmalari" hamda "Televidenie va radioeshittirish" kafedralarining birlashishi natijasida tashkil etilgan.

"Antenna - fider qurilmalari" kafedrasiga (avvalgi Texnik elektrodinamika va antennalar) 1965 yilda "Radioaloqa va radioeshittirish" fakulteti tarkibida "Elektrotexnikaning nazariy asoslari" va "Radiotexnikaning nazariy asoslari" kafedralarining qayta tashkil etilishi natijasida asos solingan. Dastlab kafedra texnika fanlari nomzodi, dotsent Likonsev Nikolay Nikolaevich rahbarligi ostida faoliyatini boshlagan. U kafedrada elektrodinamika va antenna-fider qurilmalari o'quv - texnik laboratoriylarini tashkil etishda, o'quv-uslubiy qo'llanmalarni chop etishda katta hissa qo'shgan.

Keyinchalik 1967-1979 yillarda O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan fan arbobi, fizika-matematika fanlari nomzodi, dotsent Tsitovich Petr Aleksandrovich, 1979-1989 yillarda texnika fanlari nomzodi, dotsent Bezkakotova Tatyana Borisovna, 1988-2003 yillarda texnika fanlari nomzodi, dotsent Gabzalilov Galiy Faxretdinovich, 2003-2010 yillarda texnika fanlari nomzodi, dotsent Likonsev Dmitriy Nikolaevichlar kafedra mudir lavozimida faoliyat ko'rsatganlar. Bu davr oralig'ida kafedrada texnika fanlari nomzodi, dotsent Gan Svetlana Pavlovna, texnika fanlari nomzodi, dotsent Serova Galina Sergeevna, texnika fanlari nomzodi Solovev Evgeniy Vitalevich, o'qituvchilar Smirnov Aleksandr Borisovich, Rusinkevich Zoya Edmundovna, Bitkov Vladimir Abramovichlar faoliyat yuritganlar.

Professor - o'qituvchilarning tinimsiz izlanishlari natijasida: antenna-fider qurilmalarini qurish, fazalashtirilgan antenna panjaralarini loyihalash, mavjud televizion antennalarning yo'nalganlik diagrammalarini korrektsiyalash, yirik shahar sharoitida radioto'lqinlarning tarqalish xususiyatlarini tadqiq etish, radio va televizion eshittirish zonalarini hisoblash, radioob'ektlarning ekologik pasportlarini tayyorlash bo'yicha amaliy va ilmiy ishlar olib borilgan. O'quv jarayoni uchun virtual va amaliyi laboratoriya maketlari tayyorlangan va talabalarga taqdim etilgan.

Kafedrada O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi, professor D.A.Abdullaev rahbarligi ostida "Onkologik kasalliklarni davolashda qo'llash uchun mo'ljallangan tana to'qimalarini yo'naltirilgan nurlar yordamida qizituvchi (gipertermiya) laboratoriya qurilmasi" yaratilgan va unga mualliflik guvohnomasi olingan. Kafedra ko'p yillik ta'lim faoliyati va ilmiy-tadqiqot davomida (kunduzgi va sirtqi bo'limlarda) mingdan ortiq muxandislarni-mutaxassislarni tayyorlagan. Bu mutaxassislar hozirda O'zbekiston Respublikasi, O'rta Osiyo Respublikalari va boshqa chet el davlatlarida faoliyat yuritishmoqda.

Uzoq yillar davomida kafedra o'qituvchilari va aspirantlari Sankt-Peterburg davlat telekommunikatsiya universiteti (Rossiya) olimlari bilan hamdo'stlik shartnomasi asosida raqamli radioeshittirish signallarining ko'p nurli tarqalishi va qabul qilinishi xususiyatlarini o'rganish ustida izlanishlar olib bordilar. Bajarilgan ilmiy ishlar natijasida kafedra o'qituvchilari: D.N.Likonsev, V.A.Gubenko, va aspirant Muxammed Buzeyd nomzodlik dissertatsiyalarini himoya qildilar.

Kafedrada o'quv jarayonni muvaffaqiyatli tashkil etishda turli yillarda laboratoriya mudirlari: V.N.Vorobev, T.A.Abidjanov, G.Makarenko, G.Gafurov, V.Klimushkin, F.Gafurov, A.M.Ovchinnikovlar samarali mehnat qilganlar.

Kafedra 2010 yilda "Televidenie va radioeshittirish" nomi ostida "Antenna-fider qurilmalari" kafedrası bilan birlashtirildi, hamda 2013 yilda "Teleradioeshittirish tizimlari" nomiga o'zgartirildi. So'nggi davr oralig'ida

kafedraga texnika fanlari nomzodi, dotsent T.G.Raximov (2008-2011 y.), t.f.n.,dotsent V.A.Gubenko (2011-2012 y.), t.f.n.,dotsent A.A.Yarmuxamedov (2012-2013 y.), t.f.n.,dotsent Z.T.Xakimov (2013-2014 y.), katta o'qituvchi A.Sh.Shaxobiddinov (2013-2014 y.), t.f.n.,dotsent X.S.Soatovlar (2014-2017), t.f.d.,professor B.N.Raximov, PhD, dotsent X.X. Nosirovlar mudir etib tayinlandilar.

Professor T.G.Raximov rahbarligi davrida kafedraning moddiy-texnik bazasi tubdan yangilandi. Kafedraga tegishli bo'lgan barcha auditoriyalar yangidan tashkillashtirildi, zamonaviy multimedia texnikalari bilan ta'minlandi. Magistrlar va iqtidorli talabalar uchun zamonaviy kompyuterlar bilan jihozlangan o'quv xonasi, Sankt-Peterburg shahrida (Rossiya) ishlab chiqarilgan raqamli televidenie laboratoriya stendi bilan jihozlandi va o'quv laboratoriya xonasi tashkil etildi. Aloqa korxona va tashkilotlari bilan mustahkam hamkorlik o'rnatildi. Kafedraning professor-o'qituvchilar tarkibi yosh o'qituvchilar bilan to'ldirilgan. X.S.Soatov rahbarligi davrida 2016 yil kafedra professor - o'qituvchisi Raximov B.N. "Методы контроля и диагностики механических свойств конструкции на основе волоконно-оптических систем связи" mavzusidagi doktorlik dissertatsiyasini himoya qildi.

2017 yildan texnika fanlari doktori, dotsent Raximov Baxtiyor Ne'matovich "Teleradioeshittirish tizimlari" kafedrasiga mudiri lavozimida faoliyat yuritib kelmoqda. B.Raximov Toshkent axborot texnologiyalari universiteti dekan muovini lavozimida faoliyat ko'rsatgan. Hozirgi kunda Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Yosh olimlar kengashi raisi sifatida ham faoliyat ko'rsatib kelmoqda.

Kafedrada: Televidenie asoslari, Raqamli televideniye, Elektroakustika, Elektromagnetizm, Antenna-fider qurilmalari, Zamonaviy robototexnika va elektronikaga asoslangan "ITMade" laboratoriyalari mavjud.

"Teleradioeshittirish tizimlari" kafedrasiga biriktirilgan "Televidenie, radioaloqa va radioeshittirish" yo'nalishi bo'yicha har yili 100 ga yaqin bakalavr talabalarining bitiruv oldi amaliyoti, ishlab chiqarish amaliyoti va o'quv amaliyotlari tashkil etiladi. Kafedrada profesor-o'qituvchilarining rahbarligida 100 ga yaqin bakalavrlik bitiruv malakaviy hamda 25 ga yaqin magistrlik ilmiy dissertatsiyalari himoya qilinadi.

KAFEDRADA O'QITILADIGAN FANLAR

Bakalavriat:

- Televideniye
- Radioto'lqinlar tarqalishi
- Antenna va to'lqinlar tarqalishi
- Raqamli aloqa
- Antennalar va radioeshittirish
- Elektroakustika
- Video ma'lumotlarga raqamli ishlov berish
- Audio ma'lumotlarga raqamli ishlov berish
- Raqamli televideniyaning istiqbolli tizimlari
- Audio video signallarni shakllantirish va dastlabki qayta ishlash
- Mikroto'lqinli qurilmalar

Magistratura:

- Zamonaviy teleradiotizimlarning antenna qurilmalari
- Amaliy televideniye tizimlari
- Audio video signallarni kodlash tizimlari
- Uch o'lchamli televidenie
- Diskret antennalar dizayni
- Studiya va studiyadan tashqari eshittirishlarni tashkil qilish

- Video va audio signallarni qayta ishlash
- Nochiziqli dinamik tizimlar: modellashtirish, simulyatsiyalash va CNNga asoslangan kodlash
- Amaliy televideenie tizimlari
- Videokuzatuv tizimlarni qo'llash va loyihalash
- Hajmli televideenie texnologiyalari
- Sun'iy yo'l doshi aloqa antennelarini modellashtirish va loyihalash

Kafedra professor o'qituvchilari

- Berdiyev Alisher Alikulovich- PhD, kafedra mudiri
- Gavrilov Igor Aleksandrovich – t.f.n. dotsent
- Gubenko Vladislav Anatolevich – t.f.n. dotsent
- Aripova Umida Xayrullaevna – PhD, dotsent
- Puziy Anastasiya Nikolaevna – PhD
- Begmatov Shoxrux Abduvaxob o'g'li – PhD
- Arabboev Muxriddin Murodjon o'g'li – PhD
- Kan Vitaliy Sergeevich - katta o'qituvchi
- Axmedova Anora Xalbaevna - katta o'qituvchi
- Umarov Ulug'bek Ag'zamovich - katta o'qituvchi
- Raxmanova Farida Kuddusovna - assistent
- Ibragimov Doniyor Baxtiyarovich – assistent
- Alimuhamedova Madina Erkin qizi – stajer o'qituvchi

Kafedrada: Televideeniye asoslari, Raqamlı televideeniye, Elektroakustika, Elektromagnetizm, Antenna-fider qurilmalari laboratoriyalari mavjud. Mazkur laboratoriyalarda iqtidorli talabalar bilan ishlash bo'yicha tegishli to'garaklar tashkil qilingan. Iqtidorli talabalar orasida turli nomzodlik stipendiyalari yetishib chiqqan, jumladan kafedra bitiruvchilari orasida 2 nafar magistr hamda 1 nafar doktorant Prezident stipendiyasi sohiblari bo'lishdi.

KAFEDRADA OLIB BORILAYOTGAN ILMY, ILMIY-USLUBIY ISHLAR

Hozirgi kunda kafedrada qator dolzarb ilmiy tadqiqotlar va muammoli ilmiy loyihalar amalga oshirilmoqda: "Mobil aloqa tizimlari uchun kadrlar aro tasvirga ishlov berib veyvlet o'zgartirish asosida videokodeknini ishlab chiqish", "Создание методик расчета ослабления радиоволн в тоннелях", "Разработка действующей модели радиотехнической безэховой камеры", "Модернизация научно практической лаборатории АФУ", "Разработка технологии совместной установки антенн различных операторов на одной опоре", "Разработка методик оценки качества обслуживания и зон уверенного приема станциями радиоконтроля", "Разработка и создание измерительного стенда для тестирования работоспособности ВОЛС под воздействием окружающей среды", "IP televideenie va mobil aloqa uchun televizion kodekning dasturiy ta'minotini ishlab chiqish".

Xorijiy ilmiy tadqiqot markazlari grantlari va xorijiy ilmiy fondlari buyurtmalari asosida INTRAS, DECIDE, SPACECOM, IABS (ERASMUS) loyihalar amalga oshirilmoqda. Ushbu loyihalar doirasida kafedrada Avstriyaning Klagenfurt universiteti bilan almashinuv dasturi yo'lga qo'yilgan.

O'zbekiston Respublikasi axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarni rivojlantirish vazirligi tashabbusi bilan an'anaviy tarzda o'tkazib kelinadigan "Innovatsion g'oyalari va loyihalar yarmarkasi-2015" da kafedra Toshkent axborot texnologiyalari universiteti nomidan «Antenna-fider qurilmalari» laboratoriyasida yaratilgan «Televideenie, radioeshittirish va aloqa tizimlari uchun antennalar» loyihasi bilan ishtiroy etdi.

Hozirgi kunda ushbu loyihani amalga oshirish yuzasidan "O'zbektelekom" AK, hamda "UzDigital TV" korxonasi bilan tegishli ishlar olib borilmoqda.

2014-2015 o'quv yilining birinchi semestrida kafedraning "Raqamli televidenie" o'quv xonasida "IP-TV" laboratoriysi ishga tushirildi.

Kafedra bakalavriat va magistratura talabalarini tayyorlash tizimini yanada takomillashtirish maqsadida ishlab chiqgan "Antenna-fider qurilmalari bo'yicha o'quv-amaliy laboratoriya" nomli loyiha Vazirlikning Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish jamg'armasi tomonidan moliyalashtirilmoqda. Kelajakda ushbu laboratoriyyada talabalar simsiz telekommunikatsiya tizimlarining antenna-fider qurilmalari bilan ishslashda amaliy ko'nikmalarga ega bo'ladilar hamda sun'iy yo'Idosh va yer usti raqamli teleeshittirish tizimlari antennalaridan foydalanishni va ularni sozlash usullarini o'rganadilar. "Teleradioeshittirish tizimlari" kafedrasining o'quv-uslubiy bazasi ham yildan-yilga professor-o'qituvchilar tomonidan chop etilgan darsliklar, o'quv qo'llanmalar bilan boyib bormoqda.

Jumladan, t.f.n., dotsent Sh.Z. Tajiboev muallifligida o'zbek tilida yaratilgan "Televide niye" darsligi, "Tasvirni tiklovchi qurilma", "Tasvirni tiklovchi tuzilma", "Zamonaviy telekommunikatsiya atamalari lug'ati" kabi qator o'quv qo'llanmalar yaratilgan.

Kafedra dotsenti M.Z.Zuparov tomonidan oxirgi o'n yillar davomida elektroakustika va radioeshittirish kurslari bo'yicha bir qator darsliklar, o'quv uslubiy qo'llanmalar, ma'ruzalar matni o'zbek va rus tillarida tayyorlangan va chop etilgan. Novosibirsk aloqa va informatika akademiyasi (Rossiya) professori G.P.Katunin bilan hamkorlikda elektroakustikaga oid rus va o'zbek tillaridagi o'quv qo'llanma, elektroakustikaga oid ruscha-o'zbekcha lug'at yaratilgan. T.f.n.,dotsent M.Z. Zuparovning yorqin xotirasini yod etgan holda uning muallifligida lotin alifbosida yaratilgan "Elektroakustika va arxitektura akustikasi" nomli darslik 2014 yilda nashrdan chiqarilgan.

2015 yilda t.f.n.,professor A.A.Abdua zizov va t.f.n., professor T.G.Raximov muallifligidagi "Radiotexnik tizimlar", t.f.n.,dotsent D.N.Likonsev va katta o'qituvchi A.Sh.Shaxobiddinov hammualliflikda yaratgan "Radioto'lqinlarning tarqalishi va antenna-fider qurilmalari" nomli o'quv qo'llanmalar chop etilgan. 2016 yilda dotsent X.S.Soatov tahriri ostida I.A.Gavrilov, T.G.Raximov, A.N.Puziy, X.X.Nosirov, SH.M.Kadirovlar muallifligida Raqamli televide niye darsligi 3 ko'rinishda (rus tilida,o'zbek tilida lotin va kiril alifbosida) nashrdan chiqarilgan. Kafedra professor-o'qituvchilaridan A.Sh.Shaxobiddinov, U.X.Aripova, U.A.Umarov, A.N.Puziy, X.X. Nosirovlar doktorlik dissertatsiyasi ustida ilmiy tadqiqot ishlarini davom ettirmoqdalar. Kafedra dotsenti M.Z.Zuparov tomonidan oxirgi o'n yillar davomida elektroakustika va radioeshittirish kurslari bo'yicha bir qator darsliklar, o'quv uslubiy qo'llanmalar, ma'ruzalar matni o'zbek va rus tillarida tayyorlangan va chop etilgan. Novosibirsk aloqa va informatika akademiyasi (Rossiya) professori G.P.Katunin bilan hamkorlikda elektroakustikaga oid rus va o'zbek tillaridagi o'quv qo'llanma, elektroakustikaga oid ruscha-o'zbekcha lug'at yaratilgan. T.f.n.,dotsent M.Z. Zuparovning yorqin xotirasini yod etgan holda uning muallifligida lotin alifbosida yaratilgan "Elektroakustika va arxitektura akustikasi" nomli darslik 2014 yilda nashrdan chiqarilgan.

2015 yilda t.f.n.,professor A.A.Abdua zizov va t.f.n., professor T.G.Raximov muallifligidagi "Radiotexnik tizimlar", t.f.n.,dotsent D.N.Likonsev va katta o'qituvchi A.Sh.Shaxobiddinov hammualliflikda yaratgan "Radioto'lqinlarning tarqalishi va antenna-fider qurilmalari" nomli o'quv qo'llanmalar chop etilgan. X.S.Soatov tahriri ostida "Raqamli televide niye" o'quv qo'llanmasi chop etildi. Kafedra professor-o'qituvchilaridan A.Sh.Shaxobiddinov, U.X.Aripova, U.A.Umarov, A.N.Puziy, X.X. Nosirovlar doktorlik dissertatsiyasi ustida ilmiy tadqiqot ishlarini davom ettirmoqdalar.